101223

PUSSIG

En amerikansk offiser skriv heim frå Afrika:

I mange hundre år har de nordafrikanske kvinner limtatt. en underkuet stilling. Pa familiens reiser har det alltid vært mannen som red på eslet, mens hustruen trasket etter bærende på alle familiens slendeler.

Men da krigen og de engelsk-amerikanske tropper kom til disse trakter, ble mange gamle vaner brutt. Fortsatt er det mannen som rir på eslet, men hustruen er så blitt så emanipsert at hun går forsan. — Det kunne tenkes at der var landminer.

Basstningen på en synkende tysk jager ble reddet om bord i et engelsk orlogsfartøy. De engelske offiserene hadde fått streng ordre om å behandle fangene «som om de var gentlemen».

Dagen etter åpenbarte en av de tyske offiserene seg med et blikk sytt. Befalhaveren på fartøyet bla sinna og spurte tyskeren hvordan han hadde fått det. Tyskaren navnga gjerningsmannen — en av de unge engelske offiserene — og denne bla umiddelbart tatt i forhør.

— Det er en skam for hele flåten, dundret befalhaveren. Hva har De å si til Deres forsvar?

— Det gikk slik til, svarte den unge offiseren, da jeg kom opp på dekket i morgen kom denne tyskeren og sa: Måtte fanden ta England!

Jeg behersket meg og sa ingen ting. Da gikk han fram til meg, kjente ansiktet tett inntil mitt og skrek: Til helvete med kongen og dronningen!

Det var jo nesten mer enn jeg kunne stå for, men jeg tenkte på at jeg var en britisk offiser og måtte kunne beherske meg. Men da hånlo mannen alt han orket, og så spyttet han i vårt ansikt. Da kunne jeg ikke styre meg lenger. Og så gikk det som det gikk!

•

Kapteinen på den nybygde amerikanske tankbåt «Fort Moultrie» sendte følgende skriv til sitt rederi i Frisco:

«Vi har hatt utskillig besvær forti en av de mindre pumper ikke har fungert tilfredsstillende. Da vedkommende pumpe ved undersøkelse har vist seg å være feilfri, syntes driftsforstyrrelsen å være helt uforklarlig like til en fant et par damebenklær i sugerøret. Disse ble fjernet.

Vedkommende underplagg er antagelig under fartøyets bygging — i et tankelest øyeblikk, blitt tatt av og av vedkommende arbeiderske glemt igjen i tanken, hvorfra det senere har funnet veien ned i sugerøret. Vi vet at andre tankbåter har fått lignende vaskar å slåss med.

Da ingen blottelse må finne sted i de alliertes forsvarskraft, og da krigsanstrengelsene fortsatt må sammvirke til aksemaktenes endelige tilintetgjørelse, må jeg hermed i all ærbedighet anmode Dem om å påse at samtlige arbeiderskar for framtiden har benklæme på.

Innlegg

FRA VÅRE LESERE

Kinobillettene og luksusskatten.

Jeg ser av «Telemark Arbeiderblad» at publikum er misfornøyd med de høye billettpriser på kinematografene som skyldes den høye luksusskatt.

Intet under at det er så. Her i vårt land hvor kinematografene er kommunalisert, blir denne skatt i virkeligheten en beskatning av kommunene som jo er beskattet nok i forveien. Den ble i sin tid innført i en vanskelig krigstid og burde vært helt opphevet forlenge.

Naturligvis stiller kinematografene seg forståelsesfulle like overfor de økede krav som staten under de rådende forhold må stille til alle. Men de midler som staten ved hjelp av denne skatt får inn vil bli forholdevis ubetydelig. I det lange løp vil sikkert en umiddelbar følge lede til et minsket besøk på kinematografene, dersom de høye billettpriser skal bibeholdes.

Filmen er i aller høyeste grad almenhetens underholdning, ja for mange, og især i tider som de vi nå gjennomlever, den eneste adspredelse en har råd til. Bibehold av de høye billettpriser vil sikkert medføre at en stor del av det vanlige kinopublikum, d. v. s. de som må snu på hver krone, vil komme til å måtte renonsere på kinobesøket.

I dag erkjenner alle filmens store oppgave som adspredelse. Især turde den i disse dage være ytterst verdifull med den avspenning som filmen har mulighet for å gi. Og kan det da være vel betenkt å bibeholde den høye luksusskatt og dermed minske muligheten for almenheten til for en overkommelig pengs å få avspenning og underholdning?

Luksusskatten på film har aldri vært populær. Og det var å håpe at finansministeren vil finne andre muligheter, og da helst slike, som ikke griper skadelig inn i samfunnslivet.

Henrik Berg.

—o—

Vegarbeidet.

Svar til Telegut og O. O. Bergland i Varden.

Eg skal ærleg tilstå, at eg heldt på å dette på baken då eg såg at Telegut var arbeidsl. Ikkje utan grunn i min villaste fantasi hadde eg tenkt meg han anna enn med eit kornband i jakkekragen. Så feil kan ein altså ta av eit menneske.

Eg ser at du framleis rekner meg for ein «einnøygda vegarbeidar, utan tanke eller hjarta for andre.

Gode kameratt, du gjer deg meir dumvrang enn eg kan tenke deg er, for eldri har eg sagt at jord- og skogsarbeidarane tener for mykje, og under heile krigen har dei vore mi faste meining at prisane på husdyrprodukter er for lågt.

Men du Telegut, skynar nok at svartebørsjaane vartekslag treng å redusserast, og at det ikkje er noko meining i at vegarbeidarane skal tene mindre av den grunn. Ja, slik forstod eg fyrste stykket ditt! Kva i silverden tenkar de (vegarb.) på, som nå som Norge er fritt, og verthandelen atlt, ikkje vil finne dykk i ei dykkar løner også blir redusert?

Ja, så skulda vel me vera vener og vel forflikte, og kunna arbeide saman for felles interesser.

Men er det så du tenkjer å sakastette andre stader, vil eg be deg passe at du ikkje karar deg or oska og at elden.

Ela var vi der! tenkte eg, da eg leis stykket til O. O. Bergland.

Og så synd et du bur så langt frå mor mi, elles hadde du nok tatt hatten og køyrt inn høyst for henne du.

Ho sit som enke på eit tungsint småbruk, og i år må ho vinst ut med høy for å få si lita bestehjelp, dei vil heller ha det enn pengar.

Eg tenkte ikkje at de var så langt komne oppe i fjella, at de var kvitt klassesklinsden for over hundre år sidan. Der må me dragsat med den dæja dæla.

Du vart visst fornærma for det eg skreiv om bondementalitet. Eg var nok klår over det, då eg skreiv det, at det var urett, endå det er så altfor sant, men eg gjer deg merksam på at eg nytta uttrykka til «Telegut nr. 2», og med ikke stor rett.

Skar alle over ein kam gjorde eg elles ikkje, for eg skreiv at eg hadde vore hjå grete bønder og.

Det verste nokon kan forteina meg, er at arbeidarane har dårlegare mentalitet enn bønder og storfolk, då gjer eg ikkje som pinnavinet, og ser det lyst til å kle deg på eit sikkt, så kjenner eg bøndene godt nok til at der skal bli piggar nok å stikka seg på.

Eg visste rett nok ikkje at eg måtte vera i så pinsam ei stode for å få 2 kr. i inntektsskatt. Det fekk eg eitt gjeng, då tente eg hjå ein bonde og hadde 30 kr. mnd. Kom så og sei at eg var på knea!

Det var ikkje tull det eg skreiv om den bonden, og slett ikkje trong korkje du eller andre å ne vondt av han.

Eg kjenner ellen ein bonde til som fekk mykje mindre skatt enn denne tenestejenta si, endå han har gode inntekter ved sida. Det han minst av alt gjev inntrykk av, er at han er på knea!

Eg har høyrt om eit gardbrukar og kjenner, at han sing om hadde sakfarar til å hjelpa seg med sjølvmeldinga.

Men då han skulda skrive under, sva han seg, det var dette med ære og samvitsgjerd som var litt lett. Då slo sakfaren fjoll ut med handa: «Ja, den samvitsgjerdsen er så høyelig, «Ah!»

Eg meiner med dette slett ikkje at bender hev meir høyelig sømvet enn arbeidarar, nei, på ingen måte! Men når me ser slike skattar hjå folk me kjenner, som tykkjest stå i eit lydelig misnøye til dei inntekter me rimeleg kan rekne vedkomande har, så kan sjølv vel høre litt på om sømvetet er høyrd litt att.

Med omsyn til det du skriv om at vegarbeidet er så lett, skulda eg ynskja at du fekk 14 dagas fri frå jorda, og kom rett inn i eit steinbrot der kniplinga gjekk med full kraft, slik arbeidet må gå om det skal presse seg opp i topp-betalinga, som visstnok er 1,62 pt akkord.

Eg trur du kom til å ynskje deg opp på vielliknatten din heller fort.

Så var det det gutten om prisane på landbruksprodukter, som eg har vore samd med dykk i heile tida, og enda ikkje kan få fred for.

Det ser elles ikkje ut til at bøndene har reist næringsvettet endå, etter eit framlegg eg såg i Telemark Tidend: 0.60 kr. pr. kg. mjølk, 8 kr. for spekelv, 5 kr. for flesk, o.s.b. Når det så fekk passert nok mellom-mennar vart det bra.

Nei, bønder er ikkje godt å bli klok på. Klagar og jamrar gjer dei, og er det då endåtil fjellbønder, får ein helst inntrykk av at alt dei sig er eit svarberg. Men der eg har vore, har eg aldri merka at armoda har tyngd.

Sjølvsagt strevar småbøndene ærleg nok for å greie seg, men når sin tenest så sin kan leva godt, bu skikkeleg, og sleppa den evige suta for å få endane til å hekkast og halda seg under fattigkassa, så skal ikkje eg kreva meir.

Det unnerfor oss alle, Bergland har ikkje grunn til å tvila på hjertelaget mitt i så måte.

Arbeidarkvinna.

Pinlig forhør må ikke finne sted.

Grunnloven's paragraf 96 lyder så: «Ingen kan dømmes uten etter lov eller straffes uten etter dom. Pinlig forhør må ikke finne sted».

Denne paragraf, som kort og konsist fyndig og klart fastslår individets rett overfor samfunnet og dets ledelse, ble uaviatelig, leg hadde nær sagt permanent, krenket i det lovløshetens og rettsløshetens femårige interregnum som vi nå — vi sier det med en følelse av glede og uhyre lettelse — har bak oss. Gang på gang ble mennesker straffet uten at der var felt noen dom, uten at straffen hadde noe rettslig grunnlag. Gang på gang fant «pinlig forhør sted; gang på gang ble misbandling og tortur brukt som middel til å få mennesker til å tilstå det de hadde gjort eller det de ikke hadde gjort. — —

Den beretning som sto offentliggjort i alle Skiens-avisene i mandags utloste hos mange av oss en reaksjon som jeg ikke godt kan bruke et svakere uttrykk om enn forfærdelse.

Hva var det som forferdet oss? Det var ikke at to tomler, som hadde vært mestre for en gemen pøbelstrek, fikk et «godt-måltid «ved julings». At de unge mennesker som hadde vært utsatt for pøbelstreken kom i hartnak overden bunnløse sjøfelhet i nettopp dette tyveri, er fullkommen i sin orden. At naturen gikk over opptøyelsen, og at de tok seg selv tilrette — nå ja, de burde jo helst latt det være; men vi har da alle vært unge en gang og i og for seg var nå et «godt måltid real julings» en forholdevis mild avstraffelse for den pøbelstrek det her gjaldt.

Dersom det hele hadde innskrenket seg til at noen av hjemmestyrkenes folk hadde tatt seg selv til rette — være på en noe hardhendt måte — overfor tyve og ranamenn, som gav en god dag i vårt lands hårde frihetskamp, bare de selv kunne få fatt i soveposer og sigaretter. — ja, da burde kanskje de unge menn fått vite at de hadde båret seg litt ubesindig ad; men at sympatien måtte være på deres side, ville lallfall jeg ikke et øyeblikk være i tvil om. —

Men det dreier seg her i virkeligheten om noe meg ganske annet. Det var ikke blodet som bruste opp og som fikk mennesker til i rettferdig harme å gå litt over streken og kvittere for en pøbelstrek med kontant julings.

De to satt i varetektsarrest. Og henskikten med prylene var å få de til å tilstå. Det synes å være helt på det rene. Om den ting er der enighet mellom kingeren og fylkeskommandøren. Også om grunden av handlingen var det «godt-måltid «ved julings». At de unge mennesker som hadde vært utsatt for pøbelstreken kom i hartnak overden bunnløse sjøfelhet i nettopp dette tyveri, er fullkommen i sin orden. At naturen gikk over opptøyelsen, og at de tok seg selv tilrette — nå ja, de burde jo helst latt det være; men vi har da alle vært unge en gang og i og for seg var nå et «godt måltid real julings» en forholdevis mild avstraffelse for den pøbelstrek det her gjaldt.

Dersom det hele hadde innskrenket seg til at noen av hjemmestyrkenes folk hadde tatt seg selv til rette — være på en noe hardhendt måte — overfor tyve og ranamenn, som gav en god dag i vårt lands hårde frihetskamp, bare de selv kunne få fatt i soveposer og sigaretter. — ja, da burde kanskje de unge menn fått vite at de hadde båret seg litt ubesindig ad; men at sympatien måtte være på deres side, ville lallfall jeg ikke et øyeblikk være i tvil om. —

Men det dreier seg her i virkeligheten om noe